

TYSIĄC NOCY I JEDNA

SZEHEREZADA 1979

MAGDA FERTACZ

„Natura ludzka jest niezrozumiała, nitka dzieląca dobro od zła jest tak cienka, niewidoczna(...). Czasami ta nitka przerywa się w dłoniach, mieszając dobro ze złem w tajemnicy, w której się gubisz.” Oriana Fallaci

„Ruszając do obcych krain, jeszcze wcale nie wiedziałem, co mi osiągnąć się uda, co będzie moim udziałem: Czy dobro, którego pragnę, bowiem jest rzeczą bezcenną, czy może zło, co tak przecie pragnie połączyć się ze mną?” Baśnie tysiąca i jednej nocy.

*„Z najczarniejszej nocy mówię,
Z najgłębszych ciemności.
Z najczarniejszej nocy mówię:
Jeśli przyjdiesz do mego domu, przyjacielu,
Lampę mi przynieś i okno,
abym mogła przez nie patrzeć na uliczkę,
gdzie tłum szczęśliwy”.*
Forugh Farrochzad

Oriana Fallaci -pisarka, dziennikarka, przeciwniczka tyranii.

Szach Reza Pahlavi - były przywódca Iranu, wielbiciel szampana.

Mulla (zakłety Szach)-duchowny, fanatycznie zapatrzony w Chomeiniego.

Chomeini- obecny przywódca Iranu, wielbiciel Allaha.

Salami-tłumacz Oriany Fallaci, chwilowo zwolennik Chomeiniego.

Duchy zmarłych Irańczyków:

Leila- reżyserka, zwolenniczka Szacha.

Nilufar-opiekunka hotelowa Oriany Fallaci, żona Salamiego, w ciąży, nie miesza się do polityki.

Anusz -poeta, ojciec, opozycjonista, lewak, działacz rewolucyjny.

Taher, tancerz, chłopak Hassana, przeciwnik każdej władzy.

Hassan- aktor, chłopak Tahera, oportunist.

Neda- studentka sztuk pięknych, religijna, nie popiera walki z władzą.

Szadi- wykładowczyni literatury, wielbicielka Nabokova, politycznie niezależna.

Sima- nauczycielka matematyki, samotna matka, zwolenniczka Chomeiniego.

Sara-aktorka, gwiazda Mułłowizji, wielbicielka Fallaci i jej alter ego.

Fanatyczki/Płaczki

SCENA 1

Opowiadacze

Teheran 1979 roku. Mieszkańcy miasta oczekują przyjazdu Oriany Fallaci, która jako pierwsza dziennikarka zachodnia ma przeprowadzić wywiad z Imamem Chomeinim, który objął władzę w Iranie, po zwycięskiej rewolucji Islamskiej.

Pojawia się Sara (jako Fallaci), w czadorze.

Sara

Chwała Allachowi władcy światów, błogosławieństwo i pokój panu proroków, panu naszemu i opiekunowi, Muhammadowi i jego rodowi. Niech to błogosławieństwo i pokój trwają nieprzerwanie aż po dzień sądu.

Hassan

Nasza Szeherezada. Wita się słowami baśni, których było tysiąc i jedna.

Sima

Jak dobrze panią widzieć pani Fallaci.

Nilufar

Będzie nam pani opowiadać baśnie?

Sima

Pozwoli pani obsypać się kwiatami?

Taher

Ziemia Iranu całuje panią w stopy.

Szadi

Oto my, mieszkańcy tej ziemi, witamy się z panią.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Neda

Księżycowa dziewczyna. Z dobrego domu.

Sima

Spadła w swojej kapsule na środek pustyni, zostawiając w niej głęboki lej.

Anusz

Niektórzy Irańczycy zinterpretowali go, jako odcisk buta Proroka.

Sara

Może trzeba to zbadać dokładniej. Chętnie przeprowadzę wywiad z prorokiem.

Hassan

Ja, jako człowiek z metalowymi rękami, nie podam pani ręki na przywitanie.

Szadi

Ma pani ze sobą jakąś dobrą książkę?

Taher

Szadi żywi się książkami. Odkąd te, co lubi zostały zabronione, chodzi głodna.

Szadi

Taher ma skrzydła, chociaż je ukrywa. Proszę nadstawić ucho.

Sara

Nadstawiam.

Szadi

Taher jest aniołem, który zamieszkał w Teheranie.

Nilufar

Za to ja, miałam być Szeherezadą. Moja matka po wypiciu butelki shiraz, powiedziała do ojca : Będziemy mieć córkę mądrą jak Oriana Fallaci.

Taher

Ojciec Nilufar, zdjął swoje spodnie dzwony, położył matkę na dywanie i powiedział:
będzie jak zechcesz.

Hassan

Już po trzech pierwszych latach, życia Nilufar, dotarła do nich prawda, że ich córka
Szeherazadą nie będzie.

Nilufar

Ojciec powiedział: Będziesz siostrą. Siostrą Szeherazady!

Sima

Jestem kobietą z workiem. W worku mam kości mojego syna Mira.

Leila

Wyściskałabym panią. Ale nie mogę się zatrzymać. Kiedy przestanę tańczyć, umrę.

Anusz

Leila boi się zatrzymać odkąd uwolniłem dżinna.

Anusz, jestem biednym rybakiem. Wyłowiłem dżban z rzeki. Z dżbana wyleciał zły duch i
krzyknął:

Szadi

Ciesz się, rybaku.

Anusz

Z czegoż mam się cieszyć?

Szadi

Z tego, że w tej chwili zginiesz najgorszego rodzaju śmiercią.

Anusz

Przecież uwolniłem cię z dżbana, uratowałem.

Daruj mi życie.

Szadi

Nie masz przed śmiercią ucieczki, wybieraj zatem, w jaki sposób chcesz zginąć.

Anusz

Oszczędź mnie za to, że cię uwolniłem.

Szadi

Zabiję cię za to właśnie, żeś mnie uwolnił.

Taher

Rybak pomyślał, że już nie ma dla niego ucieczki przed zgubą, i ze strachu zmoczył się
mówiąc:

Anusz

Niedobry to znak.

Leila

Jak się pani podoba pani Fallaci?

Szach

Przepraszam za spóźnienie. Jeszcze ja się nie przedstawiłem. Szach, władca, który
wybudował pałac z lodu na środku pustyni. Zamknąłem się w nim z wybranymi, resztę
zostawiłem na skwarze, przez co umarli z pragnienia. Jakże byłem głupi, że nie
przewidziałem, że i mój pałac szybko się rozpuści.

Dlatego teraz nie ma mnie w Iranie.

Oriana

Tylko ja jeszcze nie przyleciałam do Teheranu.
Nadal stoję we Florencji, w moim pokoju z widokiem na gruszę,

Sara

Po gruszy poznawałam zmieniające się pory roku.

Szadi

Nie przyleci pani?

Oriana

Trzy lata żałoby. Nie ma we mnie siły na nic więcej.

Leila

Tu się dzieje teraz życie.
Ludzie płaczą za wolnością. Krzyczą za wolnością. Giną za wolność.

Oriana

Trzy lata w odcięciu od świata.

Sara

Trzy lata pisałam książkę o mężczyźnie, którego kochałam. Zaraz po nim umarła moja matka. Nie umiałam długo przy niej siedzieć, wracałam do biurka. Miałam nadzieję, że dopóki stuka maszyna do pisania, tętno matki nie umilknie. Matka mówiła: „oślepniesz od tego pisania.”

Czy miała rację? Czy rzeczywiście przestałam widzieć cokolwiek więcej niż własne cierpienie?

Czy wypisałam wszystkie słowa?

Została pustka.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Neda

Otchłań.

Teraz jest i z nami.

Szadi

Ludzie chodzą ze spuszczoneymi oczami, patrzą w ziemię, jakby wstydzieli się tego w czym wzięli udział.

Anusz

Mieliśmy w sobie gniew i krzyczyliśmy: Szach musi odejść!!!
Lewacy i głęboko wierzący i ci niereligijni. Razem pod sztandarem, wywiadu, który pani przeprowadziła z Szachem.

Sima

Pokazała go pani jako kabotyna, którym był.
Ten wywiad rozdawano na ulicach jako broszurę rewolucyjną.

Oriana

Nie jestem za Rewolucją Islamską! Nie znoszę religii. Odrzucam wszystkie. To pływanie po życiu w kapoku ratunkowym.

Anusz

My nie mamy wyjścia. W obecnym Iranie religia to polityka.

Hassan

Miasto wygląda jak wielki meczet, z którego nie można uciec.

Anusz

Moją Afrah, moją córkę zaledwie szesnastoletnią zamknęli w więzieniu politycznym, za to, że odmówiła modlenia się przed lekcjami w szkole.

Leila

Czekamy na panią.

Sara

Gdzie zgubiłam trzepot ekscytacji, który zawsze czułam planując kolejny wyjazd?

Tę potrzebę opowiadania ludziom życia.

Oriana

Nie wiem, ale pakuję walizkę i wsiadam w samolot do Teheranu.

Sara

Ruszając do obcych krain, jeszcze wcale nie wiedziałam, co mi osiągnąć się uda, co będzie moim udziałem: Czy dobro, którego pragnę, bowiem jest rzeczą bezcenną, czy może zło, co tak przecie pragnie połączyć się ze mną?

Oriana

Czy może zło, co tak przecie pragnie połączyć się ze mną?

SCENA 2

Kłamstewko i szampan

Oriana w pokoju hotelowym w Teheranie.

Salami

Jak się pani podoba pokój?

Oriana

Salami, witaj. Mój tłumacz odwiedza mnie jako pierwszy. To miłe.

Tysiąc nocy i jedna. **Salami** Szeherazada 1979.

Hotel? Ma wszystko czego pani potrzebuje?

Oriana

Gdyby nie to, że są w nim sami brodaci mężczyźni, byłby miłym miejscem.

Salami

Teraz każdy hotel w Teheranie jest kierowany przez duchownego.

Oriana

Mułę, który nie ma pojęcia o prowadzeniu biznesu.

Wystarczy zapuścić brodę, żeby dostać stanowisko. Ludzie, którzy wcześniej myli okna są dyrektorami szpitali.

Salami

Dziennikarze uwielbiają opowiadać takie niewiarygodne historie.

Oriana

Jak się pan w tym odnajduje?

Salami

W kłamstwach?

Oriana

W nowym Iranie.

Salami

Dostałem pracę w telewizji.

Oriana

W Mułowizji.

Salami

Przez złośliwych zwaną „Mułłowizją”.

Oriana

To nie brzmi pochlebnie dla ciebie. Salami.

Salami

Może nie mówić pani do mnie po nazwisku? Taka prośba.

Oriana

Z takim nazwiskiem nie miał pan łatwo studiując we Włoszech.

Salami

Nie miałem.

Oriana

Na kiedy mam umówiony wywiad z Chomeinim?

Salami

Terminu nie znam.

Oriana

Powiedział pan przez telefon, że umówił mnie na wywiad z Chomeinim. Oszukał mnie pan?

Salami

Inaczej by pani nie przyleciała. Nie zobaczyła jak pięknie się zmienił nasz Iran. Teheran to już nie to samo miasto.

Oriana

Jesteś wierzący, prawda?

Salami

Tak.

Oriana

Czy dobry muzułmanin nie powinien unikać kłamstwa?

Salami

Jeśli kłamie się w imię islamu, nie jest to grzech. Cieszę się, że pani przyleciała. Że widzimy się po tylu latach, od wywiadu z Szachem minęło ich chyba sześć.

Oriana

Tak sześć.

Kiedy poznam termin spotkania z Imamem?

Salami

Ustalę to i dam znać.

Oriana

Proszę to zrobić jak najszybciej. Salami.

Salami

Hotel wyznaczył pani opiekunkę. Gdyby pani czegoś potrzebowała proszę ją pytać.

Oriana

Dziękuję. To dla pana żony.

Salami

Wszywanka.

Oriana

Róże, które tak kochacie w Iranie.

Salami

Nadal nie lubi pani latać samolotami.

Tysiąc nocy i jedna Szeherazada 1979.

Oriana

Tak, wyszywanie pomaga zająć głowę i ręce.

Salami

Dziękuję.

Salami wychodzi. Po chwili znowu pukanie do drzwi. Tym razem to Nilufar. Jest w widocznej ciąży. Przyniosła ciepłą herbatę.

Oriana

Pani jest moją Dinarazadą.

Nilufar

Dinarazadą?

Oriana

Siostrą Szeherezady.

Pomogła jej przeżyć kolejne noce opowieści.

Nilufar

Lubi pani nasze baśnie.

Oriana

Przywożę kolejne egzemplarze z różnych części świata.

W moim rodzinnym domu, były schowane za szybą. Mogłam je przeczytać, dopiero jak skończyłam trzynaście lat: „Albo zdołam uratować cały świat przed nim, albo poniosę klęskę i umrę, a wtedy spotka mnie taki los, jak te, które już poniosły klęskę i umarły wcześniej.” Słowa Szeherezady.

Nilufar

Osobiście nie lubię Szeherezady i całej reszty.

Oriana

Proszę zapamiętać o tym, co powiedziałam.

Nilufar

Mam ze sobą pani książkę.

„List do nienarodzonego dziecka”.

Podpisze ją pani?

Oriana

Nie powiedziała mi pani swojego imienia.

Nilufar

Nilufar. Ale proszę o dedykację dla dziecka.

Oriana

Ma już jakieś imię?

Nilufar.

Oriana.

Oriana

Nie spodziewałam się.

Nilufar

Ja i mąż tak zdecydowaliśmy. Mąż uwielbia pani książki.

Oriana

Co mogę życzyć małej Orianie? „Nie wolno ci zostać matką, żoną, niewolnicą, ciemną jak tabaka w rogu. Musisz iść do pracy, podróżować, zobaczyć świat.” Ale to słowa mojej matki skierowane do mnie. To była bardzo dumna kobieta mimo, że jej cały świat zamykał się między kuchnią a pralnią. Nigdy nie wyjechała z Florencji. Podróżuję za nią.

Oriana pisze dedykację w książce.

Nilufar

„Nigdy nie obawiaj się przeszkód, ani cierpienia.”
Przyda się Orianie, która będzie dorastała w tym kraju.

Oriana

Nie chce pani wyjechać?

Nilufar

Tu jest moje miejsce.

Oriana

Życ normalnie? Być wolną?

Nilufar

Czuję się wolna. Tu. Tu mam wolność.

Oriana

To takie perskie.

Nilufar

Czy mogę coś jeszcze dla pani zrobić?

Oriana

Tak. Chciałabym napić się szampana.

Nilufar

W Iranie nie pije się szampana.

Oriana

Nie jestem muzułmanką, nie muszę przestrzegać zakazu picia alkoholu.

Nilufar

Wszystkie magazyny z alkoholem zostały spalone, wszystkie sklepy opróżnione. Zostawili tylko spirytus potrzebny szpitalom.

Oriana

Nie ma żadnego miejsca, w którym mogłabym się napić ?

Nilufar

Niestety. Nie ma.

Oriana

Zadzwoń do dyrektora hotelu i każę mu załatwić dla mnie szampana.

Nilufar

Proszę przestać, bo ktoś usłyszy.

Oriana

Niech słyszą. Jestem ich gościem i mam potrzebę napicia się szampana.

Nilufar

Z mężem ocaliliśmy jedną butelkę. Miała być na uczczenie narodzin naszego dziecka, ale jak się dowiedzieliśmy, że pani przyleci to mąż powiedział, że to idealna okazja.

Oriana

To proszę ją tu przynieść.

Nie powiem, że dostałam ją od pani.

Nilufar

Jeśli mnie złapią, stracę pracę.

Oriana

Za butelkę szampana?

Nilufar

Za butelkę szampana, można stracić życie. Nie rozstrzelaliby mnie tylko dlatego, że spodziewam się dziecka. Islam zabrania zabijania kobiet w ciąży.

Oriana

Cóż za wspaniałomyślność.

Nilufar

Zanim pójdę ustalmy, co zrobi pani z pustą butelką.

Oriana

Co grozi za posiadanie pustej butelki po szampanie?

Nilufar

Odeślą panią do kraju.

Oriana

Tego bym nie chciała.

Wyrzucimy ją.

Nilufar

Pokojówki mają obowiązek przeszukać każdy pokój.

Oriana

Schowam ją w moim bagażu.

Nilufar

Zajrzą wszędzie, nawet do walizek. Jeśli znajdą butelkę, dowie się o tym Mułła, który nadzoruje hotel.

Oriana

Odkleję etykietę.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Nilufar

Po kształcie da się poznać, że to butelka od szampana.

Oriana

Wyrzucę na ulicę.

Nilufar

Zrobi się zamieszanie i przesłuchają wszystkich gości hotelu.

Oriana

Wyniosę ze sobą rano, schowaną w torbie z magnetofonem.

Nilufar

Mogą panią przeszukać.

Często to robią.

Oriana

Schowam w spodniach. Pod bluzką, w majtkach.

Nilufar

Od razu zauważą, że próbuje pani coś ukryć.

Oriana

Potłukę na małe kawałeczki i spuszczę z wodą w toalecie.

Nilufar

Jeszcze zatka pani rury i wszystko się wyda.

Oriana

Potłukę na małe kawałeczki i połknę.

Nilufar

To się może udać.

(pauza)

Jeśli mnie aresztują?

Oriana

Mimo ciąży?

Nilufar

Aresztować mogą. Był człowiek i człowieka nie było. Byłoby ze mną tak, jak z moją koleżanką Banu, która urodziła w więzieniu. Ma trzy lata, żeby się nacieszyć dzieckiem, potem musi oddać rodzinie. Rodzina już teraz chce jej dziecko odebrać, bo co to za życie z matką w celi, ale Banu nie potrafi go oddać. Pani by oddała?

Oriana

Nie wiem.

Nilufar

Ja tak, dla dobra dziecka.

Oriana

Za co pani koleżanka trafiła do więzienia?

Nilufar

Napisała na murze „Śmierć Chomeiniemu!”

Oriana

Zgadza się pani z nią?

Nilufar

Wierzę, że wszystko się uspokoi. Że się opamiętają.

Oriana

Jeśli nie?

Nilufar

Czy pójdę protestować? Nie. Nie mieszam się do polityki.

Oriana

Boi się pani?

Nilufar

Idę po tego szampana.

Wystrzał korka od szampana.

SCENA 3

Szach i rak

Na odgłos korka od razu zjawia się Szach.

Szach

Gdzie szampan, tam i ja!

Nadstawiam kieliszek.

Pięknie pani wygląda. Teheran widzę służy.

Oriana

Wasza wysokość za to wygląda bardzo niezdrowo.

Szach

Nie da się ukryć. Stoję nad grobem.

Zazdroszczę, że jest pani w moim ukochanym mieście. Tęsknię za Teheranem.

Oriana

Chciałabym w imieniu miasta powiedzieć to samo, ale z natury nie kłamię.

Szach

Tak ty, ty?

Oriana

Nie.

Szach

Lekkie podkolorowanie?

Oriana

Nie

Szach

Nigdy?

Oriana

Nigdy.

Szach

To dlaczego w wywiadzie ze mną napisała pani, że nie ma we mnie współczucia? To kłamstwo.

Oriana

Nie dla Irańczyków, szczególnie tych, torturowanych w politycznych więzieniach.

Szach

Och tortury, tortury. Teraz robią to samo. Stosują dokładnie te same patenty! Paznokcie, stopy, genitalia. Papugują! Nawet to zabrali, brodate beztalencia. Wie pani, jak się zwiększyła ilość więźniów politycznych?! Za moich czasów na jeden budynek przypadało 50 osób. Teraz przypada 550. I kto tu nie ma współczucia?

Oriana

Kochał wasza wysokość swój naród?

Szach

Czy kochałem? Miałem obsesję na punkcie Irańczyków! Oni też mnie kochali. Jak zostałem królem, nieśli mój samochód na ramionach przez 5 kilometrów. Pięć kilometrów uwielbienia i radości.

Oriana

Z czasem stali się mniej entuzjastyczni. Może dlatego, że po drodze ich wasza wysokość zgubił.

Szach

Jak inaczej rządzić państwem, w którym 75% to analfabeci?

Jak wprowadzać zmiany, reformy, prowadzić kraj ku potędze, edukować, budować uniwersytety, dawać kobietom prawa, otwierać kraj na zachód i nie stosować przy tym polityki żelaznej ręki?

Oriana

Za pomocą demokracji.

Szach

Demokracja, demokracja.

W Iranie było jak w krajach demokratycznych pod wieloma względami, dziewczyny były na okładkach Vogue. Mogły latać na zakupy do Europy!

Oriana

Stać było garstkę z nich.

Szach

Kłamstwo! Złapałem panią. To była duża garść.

Oriana

Ale nie większość.

Szach

Teraz wybrała większość i co się dzieje?

To co nadaje się dla jednego kraju, niekoniecznie nada się dla wszystkich.

Proszę wziąć pestkę gruszy i zasiać ją w Teheranie, potem pestkę z tej samej gruszy zasiać we Florencji. Drzewo, które wyrośnie w Teheranie, nie będzie takie samo, jak drzewo, które wyrośnie we Florencji.

Oriana

Tu się zgadzamy.

Był wasza wysokość tyranem i skurczybykiem, ale to co dzieje się teraz, jest dużo gorsze.

Szach

Kiedy byłem u władzy ludzie mieli nadzieję. Teraz nawet to im się próbuje zabrać.

Oriana

Mimo to, błąka się wasza wysokość na tym dywaniku jak bezdomny.

Szach

Wierzę w wielkie serce Ameryki.

Oni mnie przygarną.

Oriana

Nadal nawiedzają waszą wysokość zmarli i przepowiadają przyszłość?

Szach

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Tak. Niech się pani szykuje na ślub!

Oriana

Obawiam się, że nawet zmarli okłamali waszą wysokość.

Szach

Nadal jest pani na białej liście mojego serca.

Możemy rozmawiać jak przyjaciele.

Oriana

Wasza wysokość nim nie jest.

Szach

Gdybym nie był szachem, moglibyśmy się zaprzyjaźnić.

Oriana

Nadal byłby wasza wysokość mordercą.

pauza

Szach

Jak się pani czuje jako gwiazda rewolucji islamskiej?

Oriana

Nie mam z rewolucją nic wspólnego.

Szach

Przeciwnie.

Wywiad ze mną uczynił z pani bohaterkę.

Nie przeraża to pani?

Oriana

Zostałam źle rozumiana.

Moje słowa zostały wykorzystane w celu, którego nie popieram, którym się brzydę.

Szach

Tak wychwalana przez panią demokracja wybiera słowa jakie chce.

Te z pani wywiadu, przyczyniły się do zwycięstwa Chomeiniego.

Oriana

Zapewniam, że o nim też napiszę prawdę.

Szach

Pani prawdę? Jego prawdę? Prawdę narodu perskiego?

pauza

Oriana

Wie Wasza Wysokość, że wyznaczono za zabicie Waszej Wysokości nagrodę?

Szach.

Oczywiście. I zdradzę pani kto wygra.

Oriana

Kto?

Szach

Rak.

Pojawia się Leila

Leila

Niech wasza wysokość nie mówi o śmierci. To nie w tonie waszej wysokości.

Szach

Fallaci wprowadziła mnie w czarny nastrój. Już zapominam.

Leila

Ja zapomnieć nie mogę, tej wielkiej imprezy na naszej pustyni.

Szach

Co to była za uczta!

Zaprosiłem ludzi z całego świata.

Leila

Francuska kuchnia, francuski wystrój, francuski szampan.

Szach

Wcześniej myśleli: Iran to owce, pastuchy i ropa. Pokazałem im, że mamy dobry gust.

Leila

Dobrze ubrane kobiety.

Szach

Miałaś suknię w soczystej czerwieni.

Leila

Wasza wysokość diamentową koronę.

Szach

Król królów taką mieć powinien.

Leila

Dobrze, że się wasza wysokość sam koronował. Tak robi samowystarczalny władca.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Szach

Dlaczego to się skończyło?
I dlaczego za karę bywam głupim mułłą?

Leila

Takie zakłęcie?

Szach

Dwie godzinny dziennie.
Co zrobiłem źle?

Leila

Zapomniał wasza wysokość o Islamie.

Szach

Bo Irańczycy wierzą źle, a trzeba wierzyć dobrze.

Leila

Nie szanowaliśmy ich wiary.
Chodziłam w kostiumie kąpielowym przy moim wierzącym służącym. To był błąd.

Szach

Pilem na oczach narodu szampana. Błąd?

Leila

Błąd.

Szach

Ślub dwóch mężczyzn w moim pałacu?

Leila

Wielki błąd.

Tysiąc nocy i jedna Szeherezada 1979.

Szach

Bryła lodu wielkości dużego budynku, postawiona na pustyni?

Leila

Żeby nie zabrakło lodu do drinków. Błąd.

Szach

Trzeba było mniej ostentacyjnie.
W wioskach obok brakowało wody pitnej.

Leila

To jest ten jeden drink za daleko.

Szach

Wybaczysz mi?

Leila

Wybaczyłam.

Szach

Dobrze przytulić irańską kobietę. Jestem tu taki samotny.

Leila

Ja na zawsze wierna waszej wysokości. Proszę tylko potrzeć swój pierścień, zaraz się zjawię.

SCENA 4

Lzy

W pokoju Oriany automatycznie włącza się telewizor, na wszystkich kanałach jest twarz Chomeiniego. W tle muzyka religijna. Telewizora nie można wyłączyć, mimo, że Oriana próbuje.

Do pokoju przychodzi Neda.

Neda

We wszystkich hotelach tak jest.

Oriana

Nie można tego wyciszyć?

Neda

Powinno się udać.

Oriana

Co robisz w moim pokoju Neda, oprócz tego, że ratujesz moje zdrowie psychiczne, ścisząc telewizor?

Neda

Wiem, że nie chciała pani przyjechać.

Oriana

Chcenie, to nie to słowo.

Neda

Jesteśmy zbyt namolni.

Nie daliśmy pani dojść do głosu.

Oriana

Mimo to, przyleciałam do Teheranu.

Neda

Cieszę się.

Oriana

Jak sobie radzisz?

Neda

Zaczęłam piec chleb. Chleb ludzie zawsze kupią.

Oriana

A inni?

Neda

Szadi nie może wykładać na uniwersytecie, więc chodzi głodna, pomagamy jej. Leila nie reżyseruje, handluje nielegalnym alkoholem. Anusz nie publikuje swojej poezji, ale on poradzi sobie zawsze. Taher nie tańczy, żyje miłością do Hassana, który dorabia jako fryzjer. Sima ma się dobrze, dostała pracę w najlepszej szkole w Teheranie, Nilufar nie straciła pracy w hotelu.

Oriana

Ta kobieta w czadorze?

Neda

Sara.

Oriana

Kim jest?

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Neda

Aktorką. Gwiazdą telewizji reżimowej. Gra panią w serialu „Fallaci królowa rewolucji”

Oriana

To nieporozumienie.

Neda

Mogę zgłosić?

Oglądała pani ten film?

„Czarny piątek”.

Oriana

Tak.

Powtarzają go o każdej pełnej godzinie.

Neda

Widzi pani tego chłopaka? Idzie razem z kolegą.

Szach rozkazał strzelać do ludzi.

Mój Ramin.

pauza

Miałam kupioną sukienkę ślubną.

Oriana

Przykro mi.

Neda

Nie chciałam, żeby wychodził na manifestację. Anuszył go w to wciągnął.

Oriana

Walka o wolność, nie jest dla ciebie ważna?

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Neda

Ważna jest walka, którą toczę wewnątrz siebie. Tylko ona ma sens, daje mi pewność, że spotkamy się z Raminem w lepszym miejscu.

Oriana

W raju? Wierzysz, po tym co się stało?

Neda

Allah jest światłem. Nie dzieli ludzi, łączy ich.

Oriana

W imię Allaha umarł niejeden Ramin. W imię Chrystusa też.

Neda

Ramin zaraz będzie na jednym z ujęć. Widzi pani to ciało na ulicy?

Tak się dowiedzieliśmy, że nie żyje.

Uznano go za zaginionego.

Ten film co godzinę przypomina mi o jego śmierci.

Oriana

Dlaczego go oglądasz?

Neda

Pani chce zapomnieć?

Oriana

Próbuję iść dalej.

Neda

Kiedy odzyskaliśmy ciało Ramina, położyliśmy go w wielkim łóżku dla nowożeńców.
Kwiaty, biała pościel, delikatna w dotyku. To szycki zwyczaj.

Oriana

Noc poślubna dla zmarłego?

Neda

Tak.

Kiedy nikt nie widział, położyłam się obok Ramina. Jego rękę włożyłam w swoje włosy.

Oriana

Zrobiłam sweter na drutach w rozmiarze Alekosa i tuliłam go do siebie, wyobrażając, sobie, że leży obok. Mogłam dotykać jego ubrań, ale głos nagrany na taśmach, był nie do zniesienia.

Neda

Mogłam powiedzieć co innego, kiedy wychodził z domu po raz ostatni.

Oriana

Wszystkie moje uczucia zmieniły się w wyrzuty sumienia.

Mogłam go zatrzymać.

Sara

Potrafiłam zebrać o miłość. Wybaczalam, posyłałam prezenty, wiersze. Wkładałam do ust jego gumę do żucia. Prałam i prasowałam jego ubrania. Byłam gotowa zrezygnować z pisania, bo przecież jego talent był większy. Zrezygnować z walki o wolność, z polityki. Czekać w domu z naszym dzieckiem w ramionach..

Neda

Łzy pomagają.

„Gdy woda przestaje płynąć, śmierdziec zaczyna”. Perskie przysłowie.

Oriana

Napisałam książkę.

Sara

Włożyłam do trumny pierścioneł z brylantem. Sobie zostawiłam zegarek, który podarowałam mu na pierwszą wspólną gwiazdkę. Nadal go noszę. Ze wspólnego domu, zabrałam narzutę na łóżko i dwa obrazki ze żrebakami. Alekos mówił, że to nasze portrety.

Neda

Napisanie książki nie wystarczy.

pauza

Oriana

Wybierz sobie zawód, żeby żyć jak mężczyzna, czuć jak mężczyzna. Ja taki wybrałam.

Neda

Nie chcę, żyć jak mężczyzna.

Wejście płaczek:

Płaczka 1

Mogłam go zatrzymać.

Płaczka 2

Dwa obrazki ze żrebakami.

Płaczka 3

Pierwsza wspólna gwiazdka.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Płaczka 2

Brałam do ust jego gumę do żucia.

Płaczka 1

Położyłam się obok.

Płaczka 3

Ciągle żył.

Płaczka 1

Kiedy woda nie płynie, śmierdziec zaczyna.

SCENA 5

Czador

Oriana

Salami?

Salami

Prosiłem.

Oriana

Będę cię tak nazywać. To kara za twoje kłamstewko.

Salami

Wywiad mamy jutro.

Oriana

Ja mam. Ty tylko tłumaczysz.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Salami

Wskazówki dla pani. Żadnego pudru.

Oriana

To by uraziło Imama.

Salami

Żadnej szminki.

Oriana

To by wytrąciło Imama z równowagi.

Salami

Żadnych czerwonych paznokci.

Oriana

Niech Allah broni.

Wziąłby mnie za kobietę rozwiązłą.

Salami

podając czador

I to. Musi pani założyć.

Oriana

Nie wystarczy, że mam w walizce czarne spodnie, czarny golf i czarną chustę na głowę?

Salami

Wymagany jest czador.

Oriana

Siedem metrów czarnej szmaty.

Salami

Tak. Siedem metrów materiału.

Oriana

Siedem metrów czarnej szmaty.

Może pokaże mi pan jak to ułożyć na ciele?

Salami

To jest tylko dla kobiet.

Oriana

Przestanę mówić do pana po nazwisku, jeśli zechce pan mnie poinstruować.

Salami próbuje założyć czador.

Salami

Gdyby Mułła mnie zobaczył dostałbym kulkę w głowę.

Oriana

Proszę zrobić parę kroków. Teraz podbiec. Teraz jakby pan wracał z zakupami do domu. W rękach ma pan dwie ciężkie torby. Teraz niech pan spróbuje podać herbatę, gościa ma pan w domu, niespokrewniony, trzeba się zasłaniać. Niech pan rozłoży ramiona, żeby uściskać dziecko. Teraz niech pan spróbuje w tym popływać. Takie ruchy jak do kraula, albo żabki.

Salami

Przesadza pani.

pauza

Dla mnie kobieta w czadorze jest naprawdę piękna, jest tajemnicą. I tylko ten jeden mężczyzna ma dostęp do bożej kreacji, jaką jest jego żona.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Oriana

To nie Bóg każe się kobietom zasłaniać, tylko niezaspokojeni starcy.

Salami

Myli się pani. Taka jest perska natura. Nie lubimy wszystkiego odsłaniać przed światem.

Jak powiedział poeta:

Ten, kto mówi "kocham cię",
pieśniarzem smutnym jest,
który głos swój stracił.

Ach, gdyby miłość
dało się w słowach wyrazić...

Oriana

(przerywa)

Jaki on jest?

Salami

???

Oriana

Chomeini.

Salami

Piękny, mądry, dobry i okrutny jednocześnie, dumny, dostojny, skromny.

Oriana

Wierzy pan w to?

Salami

Wierzę w niego.

Oriana

To tyle na dziś.

Czy może pan powiedzieć mojej opiekunce, żeby przysłała do mnie fryzjera?

Salami

Obawiam się, że nie jest to możliwe. Żaden mężczyzna nie dotknie pani włosów.

Oriana

Mimo wszystko, proszę przekazać Nilufar moją prośbę.

Salami

Tak zrobię.

SCENA 6

Kuszenie

Salami

Przypadła mi rola tłumacza, przekazywacza słów, człowieka bez własnej historii.

Oriana

Nie każdy zasługuje na to, żeby opowiedzieć swoją historię.

Salami

Dlatego opowiem pani cudzą.

Hassan i Taher poznali się w rzece, która powstała z roztopiającego się pałacu Szacha.

Hassan, mimo swoich metalowych rąk postanowił popływać.

Tysiąc nocy i jedna. A te, ściągnęły go na dno. Szeherazada 1979.

Nie dam ci utonąć, powiedział Taher, głosem z góry i podał Hassanowi swoje skrzydło.

Przestał być aniołem. Stał się śmiertelnikiem.

Teherańskim kusicielem.

Hassan

Zgrzeszyłem grzechem rozkoszy pełnym
obok ciała, które jeszcze drży w zadziwieniu.

Skąd wiedzieć mam, co zrobiłem, Boże,
w tym cichym, ciemnym, ustronnym miejscu?

Taher

W tym cichym, ciemnym, ustronnym miejscu
patrzyłem w jego oczy tajemnic pełne.

W mojej piersi serce drżało jak szalone,
gdy w jego oczach ujrzałem pragnienie.

Hassan

W tym cichym, ciemnym, ustronnym miejscu
usiadłem przy nim cały roztrzęsiony.

Na moje usta jego usta wylały pożądanie
i zniknął smutek spowijający me serce szalone.

Taher

Szepnąłem mu do ucha miłosną opowieść:

"Chcę cię mój najdroższy, mój ukochany.

Pragnę twoich ramion, które życie dają,
pragnę cię kochanku mój ty szalony".
Pożądanie rozpało w jego oczach płomień,
czerwone wino obok tańczyło w dzbanie.
Ciało moje pośród miękkiej pościeli
na jego piersi drżało niczym pijane.

Hassan

Zgrzeszyłem grzechem rozkoszy pełnym
w objęciach ciepłych, co jak ogień były.

Taher

Zgrzeszyłem w tych ramionach gorących,
które jak stal silne i zemsty żądne były.

SCENA 7

Gorączka

Hasan wbiega do pokoju Fallaci.

Oriana

Dlaczego dyszy pan w moim pokoju?

Hassan

Hassan. Proszę mi mówić po imieniu.

Zamawiała pani fryzjera.

Oriana

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Takie nerwy?
Chyba nie z mojego powodu?

Hassan

Umyje sobie pani głowę sama?

Oriana

Nikt się nie dowie, że dotykałeś moich włosów.

Hassan

Wolałbym, gdyby pani to zrobiła.

Oriana

Nie uczeszę się sama.

Hassan

Poinstruuje panią.

Oriana

Nie wyglądasz na tchórza.

Hassan

Jestem wielkim tchórzem.

Oriana

To pomaga, czy przeszkadza żyć w Iranie.

Hassan

Ten kraj zrobił ze mnie tchórza.

Oriana

Dlaczego tu nadal jesteś?

Hassan

Próbowałem uciec. Wiele razy. Podobnie jak większość rozumnych Irańczyków.

Oriana

Wystarczy wsiąść do samolotu.

Hassan

Nic pani nie wie.

Tłumy koczują na lotnisku. Całe rodziny. Tobołki, walizki. Przepychają się, walczą, krzyczą. Intelktualiści, artyści, ludzie z elit, komuniści.

Chcą zdobyć bilet na samolot dokądkolwiek.

Oriana

Gdybyś mógł, dokąd byś poleciał?

Hassan

Marzę, żeby uciec do Ameryki. Czy pani nie mogłaby mi pomóc?

Oriana

Nie mam takiej możliwości.

Hassan

Tam byłbym wolnym człowiekiem.

Oriana

Możesz zacząć już teraz i ułożyć mi włosy.

Hassan

Ma pani kontakty. Zna największe gwiazdy Hollywood. Greta Garbo, Judy Garland, Kim Novak.

Oriana

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Wyjątkowo głupiutka.

Hassan

Orson Welles, Shirley MacLaine.

Oriana

Dużo razem podróżowałyśmy po Stanach.

Hassan

Marilyn Monroe?

Oriana

Z nią nie udało mi się spotkać. Dlaczego tak bardzo zależy ci na Los Angeles? To nie jest dobre miejsce.

Hassan

Śnię o tym złym miejscu. Niech mnie pani tam zabierze.

Oriana

Wiesz, że mieszkańcy Hollywood myślą, że kopia „Ostatniej Wieczery” Leonarda da Vinci jest lepsza od oryginału. Zgadnij dlaczego?

Hassan

Nie chcę zgadywać.

Oriana

Bo jest nowa i większa.

Hassan

Też wolę nowe i większe.

Oriana

Niestety nie mogę pomóc.

Hassan

Ma pani dom w Ameryce i nie może mi pomóc?

Oriana

Bardzo mi przykro. Widzę, że jesteś w trudnej sytuacji, ale jutro czeka mnie ciężki dzień.

Hassan

Mnie czeka ciężkie życie. Chyba, że spakuje mnie pani do swojej walizki i przewiezie przez granicę.

Oriana

Jakbyś mógł zostawić mnie samą.

Hassan

Niech mi pani obieca, że to przemyśli. Nie musi pani odpowiadać od razu.

Oriana

Już teraz znam odpowiedź.

Hassan

Błagam.

Oriana

Przykro mi.

pauza

Hassan

Żart.

Wszystko co powiedziałem, to żart.

Oriana

Nie szukasz u mnie pomocy?

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Hassan

Nie.

Oriana

To co tu robisz?

Hassan

Pomyśleliśmy, że zrobimy pani niespodziankę i wpadniemy na małą imprezkę.

Pozostali już pewnie kręcą się pod drzwiami. Czekają na hasło.

Oriana

Jak brzmi hasło?

Hassan

Sezamie otwórz się.

Oriana

Oczywiście. Sezamie otwórz się.

Otwierają się drzwi i wbiega grupa roześmianych kolorowych postaci, ubranych na modłę europejską i amerykańską, jak się nosiło w Iranie przed rządami Chomeiniego.

Szadi

Jest szampan, szampan i nawet szampan.

Oriana

Skąd to macie?

Taher

Od Leili.

Leila

Sposobem można ukryć sporo butelek dobrego alkoholu.

Anusz

Nie miała pani innych planów na wieczór, pani Fallaci?

Oriana

Tylko sen. Jutro mam wywiad z Chomeinim.

Sima

To będzie piękne.

Oriana

Poszukałabym innego słowa.

Neda

Cieszę się, że nas pani nie wygania.

Hassan

Komu to zawdzięczacie? Kto zrobił entree?

Taher

Jesteś najlepszy.

Nilufar

Szampan dla pani?

Oriana

Poproszę. Nilufar, nie rozumiem. Przecież bałaś się o jedną butelkę?

Nilufar

Teraz nie jestem w pracy. Jestem tu prywatnie.

Szadi

Musi się pani przyzwycząić, że w Iranie każdy ma swoją tajemnicę.

Hassan

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Włączylibyśmy muzykę, ale za duże ryzyko.

Szadi

Chyba, że puścimy marsze wojskowe, albo pieśni religijne.

Neda

Muzyka jest w porządku, jeśli nie sprawia przyjemności.

Taher

Wszystko, co ją sprawia, zostało zakazane.

Leila

Słucham czego chcę.

W mieszkaniu mam wygłuszone ściany.

Hassan

I nielegalną antenę satelitarną.

Leila

Cicho.

Sima

Spokojnie, nie słyszałam.

Oriana

Chciałam wznieść toast.

Anusz

Uwaga!

Toast pani Fallaci.

Oriana

Za was, za waszą odwagę i piękno. Za waszą godność i za perską kulturę.

Leila

Za nas!

Anusz

Teraz mój toast. Uwaga.

Pani Fallaci, w moim imieniu i kolegów komunistów
dziękuję za wywiad z szachem, dzięki pani wygraliśmy!

Oriana

Proszę przestać. Nie mam nic wspólnego z waszą rewolucją.

Anusz

Rewolucja sama w sobie była dobra. Miała dać biednym mieszkania, wodę pitną,
edukację, pracę. Miała odebrać przywileje bogatym. Wszyscy w to uwierzyliśmy.

Oriana

Chaos, fanatyzm i zniszczenie. To skutki każdej rewolucji. Nigdy nie przynosi nic
dobrego.

Anusz

Jak inaczej zmieniać świat?

Oriana

Nie przez barbarzyństwo, mordowanie, zniszczenie. To krzyk szaleńców, z którego nie
wynika nowy porządek. Ten trzeba budować powoli. Ewolucja jest drogą do trwałej
zmiany.

Anusz

Nie ma czasu. Kiedy stara struktura pozwala umierać ludziom z głodu, z pragnienia, z
zimna. Potrzebne jest tornado, które tę strukturę zniszczy.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Oriana

Kiedy kurz opadnie, tornado okazuje się zwykłym ekscesem, po którym ludzie budzą się i
nie wiedzą co dalej. Kolejna rewolucja?

Anusz

Tak. Aż do skutku. Aż do wolności.

Leila

Miałeś swoją poezję, dzwony, muzykę, Vespę, katanę, szczęśliwą córkę w domu. Było
źle? Teraz co masz? Palących w piecu baranów, gównem Mułłów, bojówki fanatyków i
twarz Chomeiniego w szafie z bielizną.

Anusz

Celę w więzieniu politycznym. Bicie i głód. To miałem.

Leila

Na własne życzenie.

Anusz

Życie to nie tylko dobra zabawa.

Leila

Może tylko. Dlaczego nie?

Oriana

Wiem, czym jest głód. Nie życzę nikomu.

Anusz

Afiszuje się z nim pani w każdej książce.

Oriana

Czytał pan wszystkie moje książki? Ciekawe.

Anusz

Kłamie pani na swój temat.

Te okulary, te spodnie, te buty? Ile kosztowały?

Oriana

Nie zna mnie pan. Pieniądze nie mają dla mnie znaczenia.

Anusz

Szampan, którego kazała pani zdobyć Nilufar, narażając na aresztowanie, jak to się ma to mitu głodującej Fallaci?

Neda

Anusz przestań.

Taher

Dosyć rozmów o polityce.

Nilufar

(łapiąc się za brzuch)

Mała się obudziła! Kopnęła.

Szadi

Mogę dotknąć?

Nilufar

Pani Fallaci, nigdy nie chciała pani założyć rodziny?

Oriana

Nie wierzę w nią.

Nilufar

Naprawdę myśli pani, cytuję: „że rodzina jest jedynie rzecznikiem systemu, który nie pozwala na nieposłuszeństwo?”

Oriana

Rodzina to kłamstwo, żeby lepiej nas kontrolować.

Hassan

Zgadzam się.

Neda

Smutne.

Taher

Chodźmy tańczyć.

Leila

Bawmy się jak kiedyś.

Taher

Najwyżej wszystkich nas rozstrzelają.

Hassan

Zawsze musisz być w centrum uwagi? Może Pani Fallaci nie ma ochoty na taniec.

Nilufar

Pani Fallaci ma ochotę na więcej niż możemy jej dać.

Anusz

Lepiej zatańczyć niż posłuchać prawdy o sobie.

Leila

Powiedziałeś już dość.

Szadi

Wszyscy powinniśmy zatańczyć.

Anusz

Jak mam tańczyć, kiedy moja córka siedzi w więzieniu. Czy wy w ogóle widzicie co się dzieje?

Szadi

Już dobrze.

Hassan

Taher, możesz przynieść z samochodu szampana.

Skończył się.

Taher

Całus przed rozłąką.

Hassan

Nie rób z siebie błazna.

Taher

Co się z tobą dzieje?

Hassan

Wszystko jest dla ciebie wyglupem.

Taher

Mam płakać?

Hassan

Cieszyć się nie ma z czego.

Taher

Mam ciebie. To mi wystarczy.

Leila

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Chyba wszyscy potrzebujemy więcej szampana.

Hassan

Jest w małym kanistrze.

Taher wychodzi.

Sima

O co zapyta pani Imama?

Neda

Sima, daj spokój.

Nilufar

Też jestem ciekawa.

Oriana

Mam wiele pytań i tylko godzinę, żeby je zadać.

Sima

Jest pani jedyną dziennikarką z zachodu, która będzie z nim rozmawiała. I jedyną kobietą.

Niesamowite, że siedzę obok pani.

Oriana

Proszę nie płakać.

Sima

Ile bym dała, żeby chociaż przez chwilę być w jego pobliżu.

Szadi

Sima nam się ostatnio zradyzalizowała.

Anusz

Stanowisko i pensja nauczycielki niczego sobie zachęta do radykalizacji.

Hassan

Sima uczy matematyki. Ale i tak opowiada dzieciom o Islamie.

Neda

Nie o Islamie, ale o rewolucji islamskiej.

Sima

Chcą dla nas wszystkich dobrze.

Wszystkich. Nie wybranych.

Anusz

Połowa moich przyjaciół komunistów, którzy bili się dla Chomeiniego, którzy pomogli mu dojść do władzy, została rozstrzelana. Druga połowa siedzi w więzieniu i czeka na wyrok.

Sima

Powtarzasz plotki.

Szadi

Nie udawaj naiwnej.

Neda

Przy nas nie musisz kłamać.

Leila

Kochani. Jaką mamy umowę? Dopóki nikt nie jest zdrajcą, mordercą, ani donosicielem, tolerujemy swoje poglądy, wyznanie, preferencje seksualne i nałogi. Szanujmy się.

Oriana

Neda, o co zapytałabyś Chomeiniego?

Neda

Dlaczego ma się za Imama, a działa wbrew Koranowi?

Dlaczego mówi: Pokój tobie. Jeśli każe strzelać do ludzi?

Koran zakazuje wszczynania wojen, mówi, żeby nie napadać na ludność cywilną, nie wyrządzać jej szkody.

Sima

Gdybyś była naprawdę wierząca, chodziłabyś w czadorze.

Neda

W Koranie jest zapisane, że kobieta ma takie same prawa, jak mężczyzna.

Sima

Mój Mahomet twierdzi inaczej.

Neda

Mahomet, czy brodaci Mułlowie?

Sima

Mahomet przemówił do mnie. Powiedział: „Wstań z kolan Sima. Nie jesteś winna tego poniżenia, które cię spotkało. Nie jesteś winna, że uwierzyłaś w wolność bez Boga. Nie będziesz dłużej opluwana matką z bękartem. Zajrzałem w twoją duszę Sima i widzę tam piękny ogród, któremu pozwoliłaś zarosnąć chwastami. Oczyść ogród, posadź w nim róże a rajskie ptaki powrócą.” Ty Neda może wierzysz w Boga. Ale nie wierzysz Bogu.

Neda

Twoim zdaniem Bóg ma cokolwiek wspólnego z tym co głosi Chomeini? Czytałaś jego „Niebieską Książeczkę”?

Oriana

Ja czytałam. Uśmiełam się.

Anusz

Uwierzyła pani, że kopulujemy z owcami?

Neda

Ludzie wierzą, że prawa, które spisał Chomeini pochodzą od Boga, że to wytyczne, jak ma postępować dobry Muzułmanin. A to tylko interpretacja starca z obsesją seksualną z zoofilią włącznie.

Hassan

Moje pytanie do Imama:

Drogi Ajatollahu,

Co jeśli podczas trzęsienia ziemi, dom się zawali a mężczyzna spadnie prosto w ramiona swojej ciotki śpiącej w łóżku, pod takim kątem, że dojdzie do penetracji. Czy to grzech?

Pani Fallaci prosiła o pytania do Imama. To jest moja propozycja.

Szadi

Jeśli podczas postu w ramadanie, mężczyzna masturbuje się, to post jest nieważny, ale jeśli jego wytrysk jest minimalny, to post jest ważny. Chciałabym wiedzieć, drogi Imamie co znaczy wytrysk minimalny?

Neda

Ajatollahu, czy to prawda, że piszesz w swojej „Niebieskie księdze”, że mężczyzna może odbywać stosunek z owcą?

Hassan

Tak, pod warunkiem, że potem nie zje jej mięsa.

Neda

Jeśli przypadkiem, nieświadoma niczego żona kupi na targu mięso tej właśnie owcy i poda mężowi na obiad, czy to będzie grzech?

Szadi

Co jeśli owca przed stosunkiem piła świńskie mleko?

A nieświadomy tego mężczyzna, mimo to z nią kopuluje, czy biedny nie ma szans na wejście do raju?

Śmiech zagłusza strzał, który pada.

Leila

Tylko nie to.

Wraca Taher ze strzałą w sercu.

Taher

Ostatni taniec pt. „Strzała rozłąki świsnęła. „

Taher tańczy swój ostatni taniec.

SCENA 8

Anioł

Szadi

Taher, widziałam twoje skrzydła ukryte pod ubraniem. Kiedy tańczyłeś słyszałam ich szelest. Kiedy przechodziłeś obok czułam zapach zimnego powietrza. Piasek syjący się przez palce, tak brzmiały słowa, kiedy ty je wypowiadałeś. Miłość zaprowadziła cię w miejsce, które nie jest dobre dla aniołów. Skusiły cię szafran, róże, słowiki, oczy Hassana? Gdybyś jadł książki, jak ja, wiedziałbyś, co kryje się między gałęziami rajskiego ogrodu. Wiedziałbyś, że jedyną osobą, którą można i trzeba tu kochać jesteś ty sam.

Wiesz co w języku perskim znaczy słowo raj? Ogród otoczony murem. Anioły potrzebują wolności. Nigdy tutaj nie wracaj.

SCENA 9

Ślub

Oriana i Salami są w świętym mieście Kom, w którym przebywa Ajatollah Chomeini.

Salami

Błagam na wszystko, niech pani nie pyta Imama o wczorajszą egzekucję.

Oriana

Proszę się odwrócić.

Salami

Przepraszam.

Oriana

Dlaczego zasugerował mi pan, że wygodniej będzie w dżinsach i koszulce?

Salami

Przepraszam.

Oriana

Nie wiedział pan, że nie wpuszczają kobiet do żadnego hotelu, do żadnej toalety publicznej, że nie będą się miała gdzie przebrać?

Salami

Byłem pewien, że coś znajdziemy.

Oriana

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979. Miasto Kom wpisuję na moją czarną listę. Przeróżające miejsce.

Salami

Święte miasto.

Oriana

Nie dla kobiet.

Salami

Mieszka tu bardzo dużo kobiet.

Do sali wchodzi Mulla.

Mulla

Co się tu dzieje?

Na Allaha.

Dlaczego twoja żona bracie jest w samej bieliźnie?

Oriana

Przebieram się w czarny golf, czarne spodnie i czarny czador.

Mulla

Proszę się natychmiast okryć! Natychmiast.

Przepraszam, że brata znieważylem okiem.

Moje oczy zapomnijcie co żeście widziały.

Salami

Nie jest moją żoną.

Oriana

Jestem dziennikarką.

Mulla

Nie jest żoną?

Bracie nie jesteś mężem?

Salami

Jestem, ale nie tej pani.

Mulla

W takim razie bracie grozi ci egzekucja.

Tej nieszczęsnej kobiecie deportacja.

Oriana

Oriana Fallaci.

To ja zrobiłam wywiad z Szachem.

Mulla

Bardzo dobry wywiad.

Ale to nie zmienia pani sytuacji.

Oriana

Jestem umówiona na rozmowę z Ajatollahem Chomeinim.

Mulla

Wykluczone.

Oriana

Proszę wyjść i pozwolić mi się spokojnie przebrać.

Mulla

Zhańbiona nie może pani stanąć przed świętobliwością Chomeinim.

Chyba, że weźmiecie ślub.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Oriana

Nie ma takiej możliwości.

Mulla

Ślub. Natychmiastowy.

Salami

Niech pani zrobi to dla mnie.

Oriana

Nie ma mowy.

Salami

On nie żartuje.

Oriana

Kara za cudzołóstwo? Nawet mnie pan nie dotknął.

Mulla

Nieważne.

Salami

On nie odpuści.

Oriana

Za ile mamy wywiad?

Salami

Za 10 minut.

Oriana

Weźmy ten cholerny ślub.

Salami

Uratowała mnie pani.

Oriana

Uratowałam swój wywiad.

Mulla

Proszę tu podpisać.

Najpierw brat.

Salami

Tutaj?

Mulla

Tak.

Żona obok.

Gotowe.

Teraz zapłata.

Salami

Ja zapłacę.

Mulla

Zostaliście oczyszczeni.

Oriana

Zostałam panią Salami?

Salami

Proszę poprawić czador Pani Salami.

I niech pani nie pyta Imama o wczorajszą egzekucję.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

SCENA 10

Wywiad

Oriana, Salami i Mulla siedzą w małym skromnym pokoiku. Czekają na Imama. W rogu siedzi kura.

Oriana

Widzisz ją?

Salami

Kura.

Mulla

Ślepa.

Oriana

Co tu robi?

Mulla

Kura przypomina.

Oriana

Kura o czym przypomina?

Mulla

Kura przypomina, że każdy, kto tu dotrze, nie może zapomnieć, że trafiło mu się, jak ślepej kurze ziarno.

Wchodzi Chomeini.

Salami

Wasza Świątobliwość.

Oriana

Wasza Świątobliwość.

Mulla

Wasza Świątobliwość.

Chomeini

Pokój z wami.

pauza

Oriana

Mówi Imam pokój, ale rewolucja waszej Świątobliwości nie przyniosła ludziom pokoju.

Nazywają pana tyranem, dyktatorem, kolejnym Szachem.

Jak się Wasza Świątobliwość z tym czuje?

pauza

Chomeini

Przetłumacz.

Salami

Źle tłumaczy

Jestem pod wrażeniem wspaniałych zmian, które zaobserwowałam w Iranie. Rewolucja Islamska ma się dobrze i cieszy mnie to.

Chomeini

Dziękuję za tak miłe słowa. Nie były konieczne. Jest pani dziennikarką, którą podziwiam.

Oriana

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Unika Imam odpowiedzi.

Czy do tego miała doprowadzić Rewolucja Islamska? Do kolejnej fali terroru? Tylko tym razem w imię Boga?

Salami

Źle tłumaczy

Ja również podziwiam Waszą Świątobliwość. To, że mogę być blisko blasku, który z pana bije, jest dla mnie jak dar od samego Boga.

Chomeini

Tak, Bóg jest wielki i wszechmocny.

Oriana

Jak Imam mógł odpowiedzieć coś takiego?

Salami

Proszę zadać kolejne pytanie.

Oriana

Niech pan przetłumaczy poprzednie.

Salami

Bardzo mi przykro. Nie zrobię tego.

Oriana

Natychmiast.

Proszę.

Chomeini

Rozumiem, co pani mówi.

Tłumacz nie jest nam potrzebny. Proszę zadać pytanie.

Oriana

Mówi Imam pokój, ale rewolucja waszej Świątobliwości nie przyniosła ludziom pokoju. Nazywają pana tyranem, dyktatorem, kolejnym Szachem. Jak się Wasza Świątobliwość z tym czuje?

Chomeini

Źle. Bardzo Źle. Smuci mnie to.

Ostatnio doszły mnie słowa wrogów, że obcinam kobietom piersi. Słyszała pani?

Oriana

Nie słyszałam.

Za to dosyć dobrze słyszałam strzały kolejnej egzekucji.

Imamie, dlaczego zabito mężczyznę, który kochał innego mężczyznę?

Chomeini

Zepsucie. Trzeba je wyeliminować. Ten mężczyzna dopuścił się gwałtu na drugim mężczyźnie. To nie był dobrowolny akt sodomii.

Oriana

Imam mija się z prawdą.

Znałam tego mężczyznę.

Mulla

Kolejne pytanie, pani Fallaci.

Oriana

Obejmując przywództwo obiecał Imam obywatelom wolność. Za wolność walczyli. Teraz

Imam im ją odbiera.

Chomeini

Walczyli za Islam. Islam oznacza wszystko co mieści się w słowie wolność.

Oriana

Wykreślił Imam z nazwy: Demokratyczna Republika Islamska, słowo „demokratyczna”.

Chomeini

Islam nie potrzebuje przymiotników. Wydaje mi się smutne umieszczanie innego słowa obok słowa islam.

Oriana

Władza Republiki Islamskiej opiera się na strachu. Budzi Wasza Świątobliwość lęk.

Ludzie, którzy Imama kochają budzą lęk. Ci na zewnątrz, którzy stoją pod domem i krzyczą też budzą lęk.

Chomeini

Krzyczą także nocą.

Oriana

Jak się Imam czuje, kiedy krzyczą Imama imię?

Chomeini

Cieszy mnie to.

Moje imię jest miłością

Oriana

To miłość czy fanatyzm?

Chomeini

Pani tego nie rozumie.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Oriana

Nie rozumieją tego również niektórzy Persowie.
Komunistów nazywa Imam synami szatana, Kurdów złem ziemi, zwolenników zachodu
wyznawcami ciemności.

Chomeini

Spiskowcy.

Oriana

Kto spiskuje?

Chomeini

Komuniści. Nadal popierają Szacha.

Oriana

Przecież pomogli go obalić. Siedzieli w więźniach, byli torturowani, jak mogą go
popierać?

Chomeini

Te pytania mnie męczą. Przejdźmy dalej.

Oriana

Wedle nowej konstytucji polityką będą zajmować się wyłącznie duchowni.

Chomeini

Tak. Naród kocha duchowieństwo, ma do niego zaufanie. Proszę spojrzeć na tego
mężczyznę, duchownego (*pokazuje na Mullę*). To jest wspaniały widok.

Oriana

Wymiar sprawiedliwości to też duchowni.

Chomeini

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Tak. Rada Pięciu Mędrców.

Oriana

To tłumaczyłoby około pięciuset egzekucji, jakie odbyły się w Iranie od zwycięstwa
Rewolucji Islamskiej. To zaledwie pół roku.

Chomeini

Raczkujemy. Stąd może popełniamy błędy. Tylko Bóg jest różą bez kolców.

Oriana

Wyroki wykonywane są bez porządnego sądu, bez adwokata, bez możliwości odwołania.

Chomeini

Pozwalamy oskarżonym się bronić. Mogą pleść co chcą.
Kiedy upewnimy się co do ich winy, po co komu apelacje.

Oriana

Czym zawinili, ten chłopak, który wczoraj stracił życie, czy dziewczyna, która całowała
się na ulicy? Mahomet powiedział: „Lepiej stu winnych uniewinnić, niż jednego
niewinnego skazać” Czy Wasza Świątobliwość nie słucha słów Proroka?

Pauza.

Chomeini

Jeśli w palec wda się gangrena, co należy zrobić?

Salami

Obciąć.

Chomeini

Tak.

Duża większość to rozumie.

Oriana

Cisza

Mucha usiadła na brodzie Imama.

Cisza

Oriana

Czy Wasza Świątobliwość zasnęła?

Mulla

Proszę nie budzić.

Chomeini

Ocyka się

Wie pani, męczą mnie te pytania.

Oriana

Chciałabym zapytać o sprawę kobiet.

Chomeini

Jeśli pani musi.

Oriana

Walczyły w czasie rewolucji, pomagały obalić Szacha, dlaczego teraz nie słucha pan ich głosu? Dlaczego zamknął pan przed nimi uniwersytety, odebrał stanowiska pracy?

Chomeini

Są kobiety i kobiety. Podejź dziecko.

Wchodzi Sima

Ta kobieta przyszła tu sama. Nie przymuszona terrorem.

Sima

Z serca przyszłam.

Oriana

Sprzedawaś Tahera?

Chomeini

O! To jest właśnie wasz zachodni styl. Nic nie wiadomo, ale pani już wie. Już opinia, już ocena, już historia poskładana.

Może pani posłucha i popatrzy bez przerywania.

Ta kobieta przyszła do mnie w określonym celu.

Sima

Po złoty klucz do rajy przyszłam.

Chomeini

Tak.

Sima

Dla synka.

Chomeini

Mam złoty klucz dla synka.

Sima

Dla Mira.

Tak ma na imię.

Chomeini

Jesteś samotną matką?

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Sima

To grzech. Za Szacha można było wszystko. Szalałam, a potem zostałam zdeptana przez tych, którzy nie mogli patrzeć na owoc mojej wolności. „Bękarta masz”- syczeli. Żebrałam o pieniądze dla siebie i synka, wolność nie należała się wszystkim. Teraz mi wstyd, że w nią uwierzyłam.

Chomeini

Mamy sposoby na wstyd.
Jesteś nauczycielką, prawda?

Sima

Nauczycielką matematyki.

Chomeini

Matematyka! Ważna rzecz!

Ale nie o matematyce chciałem mówić. O moralności. Duże niebezpieczeństwo grozi naszym młodym Irańczykom. Bardzo duże. Ze strony Wielkiego Szatana. Ameryka.

Te ich obyczaje, demokracja, samochody, stroje, muzyka, filmy, książki, gazety, spektakle, jedzenie.

To nie jest dla naszej młodzieży.

Sima

Ja tego pilnuję. Przed szkołą stoję z wiadrzem i szmatą i każdej dziewczynie wycieram twarz, żeby wymazać resztki makijażu. Obca twarz, nieislamska twarz się nie przemknie.

Chomeini

Bardzo dobrze.

Tysiąc nocy i jedna *pauza* Szeherazada 1979.

Ile lat ma synek?

Sima

Całe siedem.

Chomeini

W jego wieku byłem już w szkole dla duchowieństwa.

Sima

Jedyna słuszna droga.

Nie urodziłam się w rodzinie, która pokazałaby mi, którą ścieżką iść. Ścieżką Allaha. Teraz, teraz wiem, że już nigdy nie będę sama. Nawet jeśli odejdą ci, których kocham ziemską miłością. Puścić zmarłych wolno, z wiarą, że idą tam, gdzie być powinni. Złożyć ostatni pocałunek na czole dziecka, które nie zazna więcej ziemskiego cierpienia, to moje szczęście.

Chomeini

Przekaż ten klucz swojemu synkowi z tymi słowami:
„Jeśli będziesz miał szczęście zginąć, wejdiesz do raju.”

Powtórz.

Sima

Jeśli będziesz miał szczęście zginąć, wejdiesz do raju.

Chomeini

Tak.

Sima

Czy i ja mogłabym tym kluczykiem otworzyć drzwi do edenu?

Jako matka męczennika?

Żeby synek nie musiał samotnie po raju biegać.

Chomeini

On z twojej krwi, także i ty bądź pewna, że raj uchyli przed tobą bramę.

Sima

Dziękuję Imamie, potomku Mahometa.

Muła

Córko, czas minął.

Sima

Dziękuję Ajatollahu Imamie Ruhollahu Chomeini.

Sima wychodzi.

Chomeini

To tyle. Skończyliśmy.

Oriana

Mam jeszcze wiele pytań.

Chomeini

Pani pytania mnie nużą.

Muła

Ostatnie pytanie do Imama.

Oriana

Ten czador.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Dlaczego izoluje Wasza Świątobliwość w ten sposób kobiety?

Chomeini

Nasze kobiety nie potrzebują chodzić podkrywane. Nie muszą ciągnąć za sobą stada mężczyzn. Nie są kokietkami. Rozebrane kobiety nigdy nie zrobiły nic dobrego.

Społecznie, politycznie, ani zawodowo.

Oriana

Uważa pan, że nic nie osiągnęłam zawodowo? Że jestem niemoralna, bo byłam na wojnie z żołnierzami i spałam z nimi w jednym pokoju? Bez czadora?

Chomeini

To pani sumienie. Nie wiem, co pani robiła z żołnierzami. Zresztą, jeśli nie podoba się pani islamska szata, to nie musi jej pani nosić. Islamska szata przeznaczona jest dla młodych i przyzwoitych kobiet.

Oriana

Nie dla mnie.

Chomeini

Dla młodych i przyzwoitych kobiet.

Oriana

Skoro tak...

Oriana zdejmuje czador i rzuca na ziemię. Chomeini natychmiast zrywa się z miejsca i wychodzi.

Mulla

Pokój z nim.

Imam zakończył wywiad.

Oriana

Ja nie skończyłam.

Salami

Przykro mi. Obawiam się, że nic nie da się zrobić.

Mulla

Proszę wyjść.

Oriana

Nie wyjdę dopóki nie skończę rozmowy.

Mulla

Imam nie wróci.

Oriana

Proszę mu przekazać, że będę tu siedziała tak długo, aż wróci na ten dywanik i odpowie na moje kolejne pytania.

Mulla drepcze do Imama.

Salami

To się źle dla nas skończy.

Oriana

Obraził mnie.

Wraca Mulla

Mulla

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Imam powiedział, że śpi i nie wróci.

Oriana

Ja w takim razie też się tu prześpię. Poczekam, aż Imam wypocznie.

Mulla

Wyprowadzę panią siłą.

Oriana

Nie może mnie pan dotknąć. Prawda?

Salami

Ale ja mogę. Pani Salami.

Oriana

Jeśli Imam nie wróci napiszę, że potraktował mnie siłą. Będzie międzynarodowy skandal.

Mulla znowu drepcze do Imama. Po chwili wraca.

Mulla

Imam powiedział, że jeśli pani teraz wyjdzie, przyjmie panią jutro na 30 minut.

Oriana

Niech przysięgnie.

Mulla znowu drepcze do Imama. Po chwili wraca.

Mulla

Przysięgł.

Oriana

Na Koran?

Mulla znowu drepcze do Imama. Po chwili wraca.

Mulla

Na Koran.

Teraz pani wyjdzie?

Oriana

Tak. Teraz tak.

Oriana i Salami wychodzą.

Słuchać głosy fanatyczek, które stały pod domem Imama. Wśród nich Sima i Sara.

Głos 1

Spotkałaś, siedziałaś, widziałaś Imama. Święta kobieto!

Dotknij mnie. Dotknij proszę.

Głos 2

Ulecz mnie.

Głos 3

Ulecz mojego ojca. Daj mi swój włos.

Głos 4

Jesteś moim talizmanem.

Głos 5

Uwolnij mnie od pecha. Proszę.

Głos 6

Zabierz moje plamy na plecach.

Głos 5

Anielskie moce zostańcie ze mną.

Głos 4

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Chuchnij w moje dłonie

Głos 1

Zabierz moje krosty.

Głos 2

Zabierz owce sąsiadowi.

Głos 3

Powiększ mężowi członka.

Głos 4

Zabierz mnie ze sobą do nieba.

Sima

To nie ja wydałam Tahera.

Oriana

Oddałaś swoje dziecko.

Sima

Słyszę i jestem posłuszna Allachowi i tobie, proroku Allacha.

Sara

Ty też powinnaś wybaczyć, że odeszło.

Oriana

Nie przebaczam. Nigdy.

Sara

Nawet swojemu nienarodzonemu dziecku?

Oriana

Nie powinno mnie opuszczać.

Sara

Jesteś kłótniwa i agresywna.

Lubisz się mścić.

Oriana

Nie znam wielu ludzi tak silnych jak ja.

Sara

Nie przepadasz za sobą.

Oriana

Nie o lubienie chodzi w życiu.

Sara

Czym jest życie? Spytało twoje nienarodzone dziecko.

pauza

Oriana

To czas pomiędzy narodzinami a śmiercią.

Sara

Śmierć czym jest?

Oriana

Jest wtedy kiedy życie się kończy i nas nie ma.

Sara

Jak drzewo, kiedy z niego opadają liście?

Oriana

Mniej więcej.

Sara

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Drzewo się wtedy nie kończy, na wiosnę rodzi się znowu.

Oriana

Kiedy człowiek umiera to na zawsze.

Sara

To nie w porządku.

Oriana

Wiem.

To marnotrawstwo umierać.

Sara

Kiedy człowiek umiera, to jest jak z drzewem.

Oriana

Kiedy człowiek umiera to jest finito.

SCENA 11

Manifestacja

Salami

Jak to nie jedzie pani na wywiad?

Oriana

Ten człowiek mnie już nie interesuje.

Salami

To obelga dla Imama.

Oriana

O to mi chodzi.

Salami

Jak mam to odkręcić?

Oriana

Poradzi pan sobie.

Zamiast na wywiad idę na manifestację.

Salami

Zwariowała pani.

Oriana

Lepiej niech pan powie, jak odkręcić nasze małżeństwo?

Salami

Nie musimy brać rozwodu.

Oriana

Musimy.

Salami

W dokumentach jest błąd.

Oriana

Jak to? Nie wzięłam ślubu?

Salami

Nie ze mną.

Oriana

Z kim?

Salami

Z Mułłą.

Podpisał w miejscu małżonka. Pośpiech, roztargnienie.

Oriana

Muszę tam wrócić i to wyjaśnić.

Salami

Nie radzę.

Jeszcze fakt, że jest pani jego żoną mu się spodoba.

Oriana

Co mam zrobić?

Salami

To małżeństwo czasowe.

Oriana

Na ile?

Salami

Na dni, na miesiąc, na rok. Ile chce mąż.

Niech się pani nie martwi. Mułła nawet nie zajrzy do tego rejestru,

Muszę iść.

Oriana

Dziękuję za wszystko.

Salami

Mam prośbę.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Oriana

Śmiało.

Salami

Czy mogłaby pani dać mi te ubrania, w których była u Imama? Dla mojej żony. Teraz ten golf, te spodnie, to relikwie.

Oriana

Proszę wziąć.

Salami

Niech pani jeszcze przemyśli manifestację.

Proszę.

Salami wychodzi. Pojawia się Nilufar.

Nilufar

Już pani jedzie?

Oriana

Chciałam pani to dać. To aneks do mojej dedykacji dla małej Oriany.

Nilufar

List?

„W życiu najbardziej pomogło mi to, że urodziłam się kobietą, co jest fascynujące i wymaga odwagi. Właśnie to mnie pchało do przodu. Pamiętaj, że przyszłość należy do ludzi wolnych...”

Oriana

(przerywa)

Proszę przeczytać w domu.

Nilufar

Chciałabym, żeby moja córka była odważniejsza niż ja.

Oriana

Nie będzie miała wyjścia.

Nilufar

Obiecuję, że jak córka nauczy się pisać, odpowie na ten list.

Oriana

Jeżeli adresat będzie nadal dostępny.

Nilufar

Za drzwiami stoi owca. Czy mam ją wpuścić?

Oriana

Proszę.

Wchodzi Hassan w stroju Owcy.

Hassan

Przyszedłem się pożegnać.

Oriana

Udało się, wyjeżdżasz.

Hassan

Uciekam. Między owcami do Turcji.

Oriana

Powodzenia.

Hassan

Pani musi wiedzieć.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

Oriana

Co konkretnie?

Hassan

To ja zdradziłem Tahera.

Taher nie chciał wyjechać. Uparł się, że razem damy radę. Że tu jest nasze miejsce, bo jesteśmy Irańczykami. Nie czuję się Irańczykiem. Nie chcę nim być. Chcę zapomnieć, że gdzie się urodziłem.

Oriana

Nie osądzam cię, jeśli dlatego mówisz mi to wszystko.

Hassan

Potrzebowałem tych pieniędzy.

Wchodzi Neda, ma ze sobą transparent „Precz z Chomeinim”.

Neda

Idę z panią.

Hassan? Idziesz z nami?

Hassan

W przeciwną stronę.

Hassan wychodzi.

Oriana

Dlaczego zmieniłaś zdanie? Nie walczysz już wewnątrz siebie?

Neda

Nie mogę dłużej nie krzyżeć.

Słychać strzał. Neda upada na ziemię.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherazada 1979.

SCENA 12

Pustynia

Oriana siedzi na pustyni.

Sara

„Dziewczynce nie wolno płakać” powiedział mój ojciec w czasie bombardowania Florencji. Wymierzył mi policzek. Tak nauczył mnie odwagi.

Powtarzał też, że „Nie należy mylić wolności z rozpasaniem, za mało mówi się o obowiązkach, za dużo o przywilejach”

Tu też się zgadzamy.

Zawsze dzieliłam ludzi na takich, którzy pod wpływem tortur będą milczeć, albo zaczną sypać. Na odległość rozróżniałam jednych od drugich. Chomeini jest człowiekiem, który nie pisnąłby ani słowa. Rozpacz, czy nienawiść przemieniła go w diabła?

Oriana

Tracę całą swoją europejskość, docieram do miejsca w sobie, które stało się niewidoczne. Pustynia.

Nieskończoność czy pustka?

Anusz

Odzywa się z wanny.

Pięknie pani opowiada. Boi się pani zasnąć.

Oriana

Anusz, co tu robisz?

Anusz

Udaję, że popełniłem samobójstwo w wannie.

Oriana

A tak naprawdę?

Anusz

Tak naprawdę utopili mnie w mojej własnej łazience.

Oriana

Dlaczego nie żyjesz?

Anusz

Za wiersze, które są trujące bo niezgodne z marzeniami wielkiego Imama.

Oriana

Chce, żeby wszyscy mieli takie same marzenia jak on.

Anusz

Potrzebowałem czasu, żeby dostrzec, że to kolejna rzeka krwi.

Oriana

Rewolucja i przywódca, dwa największe kłamstwa władzy.

Anusz

Powinienem się zorientować, po tym jednym małym zdaniu, które Chomeini wypowiedział lądując w Teheranie. Witwały go miliony. Stałem i ja z Afrah, moją córką. Wrócił po 15 latach banicji, tysiące ludzi wywalczyło, to, żeby mógł zejść po schodkach samolotu linii Airfrance i dotknąć stopami perskiej ziemi, a on na pytanie dziennikarza, co czuje po powrocie do Iranu odpowiada: Nic. Zupełnie Nic.

Oriana

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Zapewniam, że nie kłamał.

Anusz

Jedyne co teraz czuję to wstyd.

Oriana

Masz szczęście, że nie doszedłeś do władzy Anusz. Zacząłbyś kłamać, zabijać, zdradzać.

Anusz

Nie zmieniłbym się.

Oriana

Co jeśli człowiek rodzi się z tym ziarenkiem tyrani, które tylko czeka na żywną ziemię, żeby wykiełkować? Jesteś pewien, że zachowałbyś się inaczej?

Władza jest chorobą. Szpetną, zaraźliwą.

Anusz

Nie każdy ma w sobie to śmierdzące ziarenko.

Oriana

Może każdy. Tylko nie pozwala mu wzrastać.

Wchodzi Szadi.

Szadi

Wy tu? Nie przeszkadzam?

Anusz

Gawędzimy. Pani Fallaci boi się zasnąć.

Szadi

Przyszłam umyć włosy. Mogę?

Anusz

Jak dobrze, że to ty mnie znalazłaś martwego, a nie moja córka.
Mogli ją zwolnić z więzienia tego właśnie dnia.
Specjalnie. Żeby na powitanie miała trupa ojca.

Szadi

Też jestem w Evin.
Mamy ciepłą wodę raz na dwa tygodnie. Dlatego przyszłam się wykapać.

Anusz

Widziałaś moją Afrah?

Szadi

Niestety.

Anusz

Muszą ją zwolnić. To tylko dziecko. Szesnaście lat.

Oriana

Tak będzie Anusz.

Szadi

Wypuszczą ją.

Anusz

Szadi tak mi przykro, że też jesteś w Evin.

Szadi

Za Nabokova, za Dostojewskiego, Czechowa. Chciałam, żeby na uniwersytecie nie mówiono o Islamie. Straciłam czujność. Zasnęłam w spódniczce mini z Nabokovem w dłoniach a obudziłam się w czadorze z Koranem pod poduszką.
Myślałam, że dziewczyna, która żywi się książkami nie będzie dla nich niebezpieczna.

Anusz

Jaki wyrok?

Szadi

Kara śmierci. Ale odraczają ją z dnia na dzień. Zupełnie jak w „Zaproszeniu na egzekucję”
Nie przypuszczałam, że znajomość tej książki przyda mi się w osobistym doświadczeniu.

Umyłaby mi pani plecy?

Oriana

Tak.

Pachniesz kamforą.

Szadi

Odbija mi się.

Karmią nas tym, żebyśmy nie miesiączkowały.

Oriana

Boli jak dotykam?

Szadi

Mnie traktują w miarę dobrze, mogę stać na własnych stopach, inne kobiety nie są w stanie, tak mają obrzmiałe, sine od bicia.

Oriana

Alekos też miał blizny. Za nie go pokochałam.

Szadi

Teraz wiem, że w byciu w więzieniu i
w wytrzymywaniu tortur nie ma nic bohaterskiego. O wiele trudniej jest być tchórzem.
Chętnie powiedziałabym im wszystko, tylko nie mam nic do powiedzenia. Nic nie wiem.
Nie wykonują wyroku, bo wierzą, że coś ukrywam.
Dziś mam kolejny termin egzekucji. Dobrze, że będę miała czyste włosy.
Dziękuję, że umyła mi pani plecy.

Oriana

Mogłabym coś jeszcze zrobić?

Szadi

Może mnie pani przytulić?

Oriana przytula Szadi. Ta szepcze jej do ucha.

Szadi

Niech pani powie Anuszowi, że jego córka nie żyje. Je nie dam rady. Afrah rozstrzelali.
Jeden ze strażników ją poślubił, żeby móc ją legalnie zgwałcić. Zgwałcił, bo dziewice idą
do rajy, a jej się nie należy.

*Pojawia się Mulla, przystawia do głowy Szadi pistolet. Nadlatuje Taher i przytrzymuje
Szadi.*

Taher

Trzymam cię.

Mulla

Pif. Paf.

Pojawia się Leila, w sukience porwanej i zakrwawionej.

Leila

Potań wasza wysokość pierścien, więc jestem. Mam ze sobą szampana. Napijemy się?

Szach

Akurat minęło zaklęcie w Mullahę. Napijmy się.

Leila

Musimy z butelki. Nie mam kieliszków.

Szach

Cóż zrobiły tak pięknej damie te nieczułe bestie? Czyżby chłosta?

Leila

Siedemdziesiąt batów. Spacer bez czadoru i picie szampana.

Nie wytrzymałam tego bicia. Lata już nie te.

Szach

Włączyć muzyczkę?

Leila

Tak!

Szach

Bee Gees może być?

Leila

Cudownie.

Szach

Wiatr we włosy?

Leila

Poproszę.

Tysiąc nocy i jedna Szeherezada 1979.

Szach

Wszystko co kocham! Piękna kobieta, Samochód, muzyka i szampan.

I komu to przeszkadzało?!

Leila

Jeszcze deszcz poproszę!

Szach

Pogoda dla dwojga.

Leila

Nareszcie!

Kocham jak chcę, tańczę jak chcę, krzyczę co chcę.

Wchodzi Neda.

Neda

Czy Szach nie powinien być w Ameryce?

Anusz

Księżycowa Dziewczyna.

Taher

Pięknie wygląda z tą kulą w głowie.

Oriana

Dlaczego nazywacie ją księżycową dziewczyną?

Sima

Nie dotyka stopami ziemi.

Anusz

Nigdy nie była głodna.

Neda

Jak to było z księżycowym pyłem? Naprawdę go pani dotknęła?

Oriana

Tak.

Neda

Proszę opowiedzieć.

Oriana

Czy moje opowiadanie ma sens, jeśli świat się zmienia i pozostaje taki sam.

Leila

To jak zapytać, czy lepiej się urodzić, czy nie urodzić.

Szadi

Urodzić.

Neda

Dopóki pani mówi nikt nie umrze.

Sara

Jak drzewo.

Oriana

Tak mówiło moje dziecko, mimo, że nigdy się nie urodziło.

Sara

Ludzie nie umierają. Są jak drzewa. Odradzają się na wiosnę.

Oriana

Nie powinniśmy umierać, z tej prostej przyczyny, że się urodziliśmy.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Anusz

Śmierć nie jest logiczna.

Leila

Życia nie da się zatrzymać, nawet tu.

Neda

Czy to było kosmiczne dziecko?

Oriana

Tak.

Jego tata podeptał księżyc.

I zostawił tam swoje odchody w puszcze.

Taher

Fu.

Szadi

Jak tylko znajdzie się czysta przestrzeń, zawsze przyjdzie ktoś, kto zostawi na niej swoje odchody.

Wchodzi Hassan

Hassan

Teraz, kiedy spojrzę w księżyc, będę myślał o odchodach kosmonauty.

Taher

Wiedziałem, że wrócisz.

Hassan

Nie byłem wiarygodną owcą. Stado mnie odrzuciło.

Szadi

Tysiąc nocy i jedna Szeherazada 1979.

Taher, przygarniemy go?

Taher

Chodź.

Anusz

Pamiętacie, kiedy wygoniliśmy Szacha, ludzie mówili, że na księżycu pokazała się twarz Imama.

Leila

Wszyscy udawali, że ją widzą. Nawet politycy.

Neda

Proszę. Niech pani powie o księżycowym pyłe.

Oriana

Byłam zakochana w amerykańskim kosmonaucie.

Szadi

Jak się poznaliście?

Oriana

Poprosiłam, żeby zrobił mi test na inteligencję.

Taki, jaki zawsze robią kandydatom do NASA.

Było wiele pytań, ale na jednym poległam. Pokazał mi białą kartkę i spytał, co widzę.

Powiedziałam, że wioskę zasypaną śniegiem. To była zła odpowiedź.

Taher

Jaka była poprawna?

Oriana

Powinnam była powiedzieć, że widzę białą kartkę.

Neda

Mimo wszystko się w nim pani zakochała.

Oriana

W końcu to kosmonauta. Zabrał na księżyc moje zdjęcie.

Wchodzi Nilufar

Nilufar

Już wiem, na czym polegał podstęp Szeherazady. Opowiadała tak długo, żeby urodzić władcy dzieci. Wiedziała, że wtedy jej nie zabije. I tak się stało. Urodziła mu trzech synów.

Oriana

Nilufar. Ty też tutaj.

Anusz

Przecież nie mieszasz się do polityki.

Nilufar

Przechodziłam obok demonstracji. Przypadkowa kula.

Oriana

Masz moje ubranie. Nie wiedziałam, że to ty jesteś panią Salami.

Szadi

Na pustyni każdy ma swoją tajemnicę

Wchodzi Sima

Sima

To była twoja kula Nilufar.

Nilufar

Tysiąc nocy i jedna Szeherazada 1979.

Nie była przeznaczona dla mnie.

Sima

Synku, złotym kluczykiem otworzyłam drzwi do ciebie, teraz już zawsze będziemy razem, zamieszkamy pod opieką anioła Ridwana. Wśród złotych drzew i pałaców pokrytych perłami, rzek płynących wodą, winem, miodem i mlekiem, fontann pachnących imbirem. Szczęśliwi bez snu, strachu, cierpienia. Same przyjemności i spełnienie każdego pragnienia, wśród blasku oddanych hurys.

Neda

Jaki był?

Jaki był w dotyku. Księżycowy pył.

Oriana

Jak twoje włosy.

Miękki, sypiący się przez palce. W kolorze srebra.

Potem kosmonauta zamknął księżycowy pył w szklanej gablocie.

Leila

Przestał być tajemnicą.

Sara

Mamo, czym jest życie?

Oriana

Brakiem pewności?

Na pustyni pojawia się Chomeini i ponownie Szach.

SCENA 13

Pustynia i pomnik.

Szach

To na pustyni wielki Imam zostawia niewygodnych zmarłych.

Chomeini

Ty wrzucałeś ciała do słonego jeziora.

Szach

Dawałem im kolorowe życie. A ty z szarości do piachu.

Chomeini

Wrogowie Islamu zasługują na zapomnienie i piach pustyni.

Szach

Doszły mnie słuchy, że wyznaczyłeś nagrodę za złapanie mnie.

Hojna to propozycja. Sam zastanawiam się, czy się nie złapać.

Chomeini

Przeciwnie. Modłę się o twoje zdrowie.

Twoja śmierć za granicą to byłby zbyt wspaniałomyślny plan Allaha.

Szach

Może jednak wybaczają grzesznikom.

Chomeini

Ja nie wybaczam.

Szach

Postawią nam jeden pomnik. Ku przestrodze.

Chomeini

Przez 50 lat okradałeś, zdradzałeś i sprzedawałeś swój lud.

Szach

Co innego mamy do dania? Jedyne nasze ułomne przywództwo.

Chomeini

Nie znam się na gospodarce, finansach, ale znam się na grzechu.

Ty go popełniłeś.

Szach

Ciekawi mnie, kiedy stałeś się wystarczająco zły, żeby nie zauważyć kim jesteś.

Chomeini

Zostawiłeś mi kraj, w którym nie rozstrzelowano homoseksualistów, prostytutek, cudzołóżnic, można było pić piwo, wino, wódkę i whisky, można było pływać nago, tańczyć, myć włosy u fryzjera.

Twoi zwolennicy pomylili wolność, z nieograniczoną możliwością konsumpcji.

Kupno kolejnej sukienki nazywali wyborem.

Szach

Ty tylko czarny i czarny. W czarnym, czarnym Iranie, w czarnych, czarnych domach mieszkają czarni, czarni ludzie.

Chomeini

Jednak jesteś kabotyńcem.

Szach

Chcieli mieć Gandhiego a dostali Chomeiniego.

Tysiąc nocy i jedna. Szeherezada 1979.

Chomeini

Irańczycy mi ufają.

Szach

Płaczesz czasami?

Chomeini

Płacę. Śmieję się. Udzielam amnestii więźniom. Jestem człowiekiem. Wiersze też piszę:

Twe wargi, o przyjaciółko, pojmały mnie w niewolę,

Ujrzałem Twe chore oczy, i moje też są już chore.

Szach

Nie za poezję nas kochają. Kochają nas, bo się boją.

pauza

Chomeini

Nudzi mnie ta rozmowa.

Ty mnie nudzisz.

Oriana

Wynoście się!

Finito!

KONIEC

**W tekście wykorzystałam fragment wiersza Ahmada Szamlu pt. „Miłośnię”, w tłumaczeniu Alberta Kwiatkowskiego*
Oraz wiersz Forugh Farrochzad pt. „Grzech” w tłumaczeniu Alberta Kwiatkowskiego.